

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2014-2017

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Kristýna Hlináková

**Řešení speciálně pedagogických problémů výchovného
procesu na školách ve světle společného vzdělávání**

Praha 2017

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Zdeněk Moucha, CSc.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR COMBINED STUDIES

2014-2017

BACHELOR THESIS

Kristýna Hlináková

**The solution of special educational problems of the
educational proces in scholls in the light of the joint
education.**

Prague 2017

The Bachelor Thesis Work Supervisor: PhDr. Zdeněk Moucha, CSc.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne

Jméno autorka(y) .....

Poděkování

Děkuji svému vedoucímu práce PhDr. Zdeňkovi Mouchovi, CSc. za odbornou konzultaci mé práce. Také bych ráda poděkovala výchovné poradkyni Mgr. Růženě Blažkové za pomoc při hledání materiálů a také za konzultace, které mi danému tématu poskytla. Dále děkuji mé kolegyni Mgr. Šárce Freigangové za odbornou konzultaci a pomoc při uchopení problematiky daného tématu.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá řešením speciálně pedagogických problémů výchovného procesu na školách ve světle společného vzdělávání. V teoretické části práce jsou vymezeny pojmy jako inkluze a integrace, žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, školská poradenská zařízení.

Jako cíl mé bakalářské práce jsem si stanovila postihnout organizační formy poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních ve vztahu k jedincům se speciálními vzdělávacími potřebami.

V praktické části jsem si stanovila jako cíl zanalyzování pohledu žáků osmých a devátých tříd ZŠ Aš na činnost výchovného poradce. Metodu výzkumu si vybral dotazník.

Klíčová slova

Inkluze, integrace, výchovný poradce, školská poradenská pracoviště, žák se speciálně vzdělávacími potřebami

Annotation

The bachelor thesis deals with the solution of special pedagogical problems of educational process at schools. In the theoretical part there are terms specified such as inclusion and integration, pupils with special needs and school counseling facilities.

The aim of the thesis is to capture organizational forms of consultancy services at schools and school counseling facilities in the relation with individuals with special educational needs.

The aim of the practical part is set to analyse the perspective of the pupils of the 8th and 9th grades from an elementary school in Aš on the functioning of the guidance counsellor. A questionnaire was chosen as the method of the research.

Keywords

Inclusion, integration, guidance counsellor, school counseling facilities, pupil with special educational needs

ÚVOD.....	9
TEORETICKÁ ČÁST.....	11
1 INTEGRACE, INKLUZE.....	11
1.1 Současné snahy integrace a inkluze v české republice	12
1.2 Úloha pedagoga při integraci a inkluzi	15
2 PORADENSKÁ ČINNOST SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA V PODMÍNKÁCH INTEGRACE A INKLUZE (SPOLEČNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ).....	20
2.1 Vývoj a rozvoj poradenských služeb	20
2.2 Legislativní vymezení poradenských služeb ve škole a pro školu	22
3 ŠKOLNÍ PORADENSKÉ PRACOVISŤE.....	25
3.1 Výchovný poradce	26
3.2 Školní metodik prevence	28
3.3 Školní psycholog.....	29
3.4 Školní speciální pedagog	31
3.5 Organizace práce školních poradenských pracovišť, spolupráce s PPP, SPC, SVP a orgány sociálně právní ochrany dětí	32
3.6 Spolupráce školy a školských poradenských zařízení	33
3.7 Spolupráce školy a orgánů sociálně právní ochrany dětí.....	35
4 ŽÁCI SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI.....	38
4.1 Podmínky vzdělávání a speciální podpory žáků.....	39
4.2 Podmínky inkluzivního vzdělávání	40
5 METODY A ČINNOSTI PRÁCE SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA SE ZAMĚŘENÍM NA INTEGRACI A INKLUZI.....	42
PRAKTICKÁ ČÁST	44
6 CÍL PRAKTICKÉ ČÁSTI.....	44
6.1 Vymezení výzkumných otázek a stanovení hypotéz	44
6.2 Metody výzkumné části	45
6.2.1 Místo výzkumu	45
6.2.2 Charakteristika výzkumného vzorku	47
6.2.3 Výzkum.....	48

ZÁVĚR	56
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	59
SEZNAM ZKRATEK	63
SEZNAM TABULEK A GRAFŮ	64
SEZNAM PŘÍLOH.....	65

ÚVOD

Jako téma pro vypracování mé bakalářské práce jsem si zvolila Řešení speciálně pedagogických problémů výchovného procesu na školách ve světle společného vzdělání. Toto téma je v dnešní době velmi aktuální a probírané ze všech úhlů pohledu. Díky zmiňované integraci a příchodu inkluzivního vzdělávání, je toto téma častých dohad a sporů ve škole díky neznalosti.

Cílem mé teoretické části bakalářské práce je především seznámení ohledně integrující a inkluzivní vzdělávací podpoře a na obsah poradenských služeb, školských poradenských pracovníků. Dále je zahrnuto v bakalářské práci seznámení s legislativou upravující poradenské služby.

V práci také uvádím činnosti školských poradenských zařízení, pomocné pedagogické pracovníky a také jaké služby poskytují školy ohledně kariérního poradenství, kterým se ve škole hlavně zabývá výchovný poradce.

Jako osoba pracující na základní škole, mám blízko k tomu vidět, jak žáci nahlíží na práci výchovného poradce, který se jim snaží pomoci s těžkou životní volbou, kterou pro ně představuje volba povolání.

Mnoho žáků v dnešní době navštěvuje speciálně pedagogické centra, pedagogicko psychologickou poradnu a střediska výchovné péče. Ve škole mají žáci se speciálními vzdělávacími potřebami různé druhy opatření jako je např. individuální vzdělávací plán, který byl doporučen z pedagogicko psychologické poradny.

Inkluze přináší mnoho změn ve školství, přichází s ní i hojně využívaná pozice asistenta pedagoga. V mé práci blíže specifikuji náplně práce výchovného poradce, speciálního pedagoga, školního psychologa, školního metodika prevence.

Jsem ráda, že v dnešní době k tomuto tématu přistupujeme se zodpovědností a snažíme se veškeré děti zapojit do běžného školního kolektivu díky současnému trendu inkluze. Inkluzi a integraci jsem také věnovala část své bakalářské práce. Je dobré vědět, jaké práva mají jedinci se speciálně výchovnými potřebami a jak je možné jim pomoci v úspěšném absolvování základní školy. Je dobré, že se nesnažíme zavírat oči před problémy jiných lidí. Naopak se snažíme nacházet společné cesty. V dnešní době je umění si navzájem pomoci, považováno za velmi cennou vlastnost. Je to způsobeno

humanitárním náhledem vyspělých zemí na existenci těch méně šťastných, kteří jsou mezi námi.

Proto je důležité, abychom se snažili dělat vše proto, aby vzdělávací proces byl dostupný všem žákům bez rozdílu a my učitelé se dále vzdělávali a snažili se porozumět žákům okolo nás. Kdo jiný ve škole by jim měl být nápomocný a motivovat je ve vzdělávání než my – učitelé.

V praktické části je mým cílem zanalyzování pohledů žáků osmých a devátých tříd ze základních škol v Aši na činnost výchovného poradce. Zajímalo mě jeho využívání žáky, zda mají přehled o jeho pracovní náplni a jestli považují jeho práci za nezbytnou ve škole.

„Naši učitelé nesmějí být podobni sloupům u cest, jež pouze ukazují, kam jít, ale samy nejdou.“

Jan Amos Komenský

TEORETICKÁ ČÁST

1 INTEGRACE, INKLUZE

Všeobecně se dá říci, že pojem integrace je známější a rozšířenější než pojem inkluze. Pojem integrace se objevuje ve slovních spojeních z různých oblastí jako je např. integrovaný záchranný systém, integrovaná střední škola aj., proto nemusí být všem zřejmé, co přesně tento pojem znamená.

„Slovo integrace pochází z latiny, jeho původ nalezneme ve slovesu integrace (sjednocovat, zcelovat) a přídavném jménu integer (nedotčený, celý).“¹

V dnešní době, ve které vychází velké množství různých publikací, je těžké vybrat přesně tu danou publikaci a autora, který nám nejlépe vystihuje tyto vybrané termíny. Autoři mají různé názory a postoje k této problematice dnešní doby. U každého z autorů je určitý rozdíl v tom, na co při vymezení pojmu integrace kladou důraz. Například z přístupu autora Jána Jesenského lze říci, že je důležité, aby si na sebe odlišné skupiny jedinců zvykly. Další autoři Valenta a Müller kladou důraz především na seberealizaci jedince. Ideální pro praxi by bylo všechny tyto přístupy spojit v jeden.

Státy, ve kterých se nejčastěji integruje, jsou: Itálie, Skandinávie, Řecko, Anglie, Španělsko, Rakousko. V Itálii jsou dokonce i zrušeny speciální školy.

Dalším zkoumaným pojmem je inkluze. Ta se tak často neobjevovala. Je to díky posunu do dnešní doby, kdy není trendem děti s určitým problémem separovat od dětí běžných. Snaha o začlenění dětí do běžných základních škol způsobila velký konflikt. Jde o konflikt mezi rodiči, učiteli, žáky a různými pracovníky, kteří jsou se školou úzce spjati. Jako při každé změně se najdou jedinci, kteří návrh schvalují a jedinci, kteří jsou razantně proti tomuto návrhu.

---

¹ BROŽOVÁ, Dana. *Poradenská podpora a možnosti edukace žáků s poruchami učení v širším smyslu*. Brno: Masarykova univerzita, 2010. ISBN 978-80-210-5329-8, str.11

V současné speciální pedagogice se vymezil také poměrně nový pojem, se kterým se v dnešní době často setkáváme a tím je inkluze. Téma inkluze se netýká pouze oblasti vzdělávání, ale obecně všech oblastí života člověka. „Aktuálním význam inkluze vyplývá z pojmů *mainstreaming a inclusion v anglo-americké jazykové oblasti. Jedná se o koncept, podle kterého by všechny děti měly navštěvovat třídy hlavního vzdělávacího proudu bez ohledu na stupeň postižení. Existence jedince s odlišností je normální variantou lidského bytí. Oproti této plné inkluzi vzniká pozice, která se nazývá *responsible inclusion a obsahuje kontinuum integrativních podpůrných možností*“.²*

1.1 SOUČASNÉ SNAHY INTEGRACE A INKLUZE V ČESKÉ REPUBLICE

Integrace

U nás se nejvíce setkáváme se jménem Jána Jesenského u tématu integrace. Teoretik a speciální pedagog Ján Jesenský, který zmiňuje hlavně integraci školskou a chápe ji jako: „*dynamický, postupně se rozvíjející pedagogický jev, ve kterém dochází k partnerskému soužití postižených a intaktních na úrovni vzájemně vyvážené adaptace během jejich výchovy a vzdělávání a při jejich aktivním podílu na řešení výchovně vzdělávacích situací.*“³

O rozvoji integrovaného vzdělávání žáků s postižením v běžných školách v rámci České republiky můžeme hovořit až v posledních letech. Jedná se o pokusy společně vzdělávat postižené a zdravé. Proto dnes pozitivně koukáme na vznik a činnost zařízení, jako je Jedličkův ústav pro děti zmrzačené v Praze (1913), Ernestinum v Praze (1871),

---

² BROŽOVÁ, Dana. *Poradenská podpora a možnosti edukace žáků s poruchami učení v širším smyslu*. Brno: Masarykova univerzita, 2010. ISBN 978-80-210-5329-8, str.11

³ JESENSKÝ, Ján. *Kontrapunkty integrace zdravotně postižených*. Praha: Karolinum, 1995. Folia paedagogica specialis. ISBN 80-7184-030-0, str.15

Ústav pro zmrzačelé v Brně (1919) nebo Ústav pro děti zmrzačelé a rachitické v Plzni (1921), přestože o integrovaném vzdělávání nehovoříme (Michalík, J., 2004).

Velmi důležitým dokumentem spojeným s integrací je pro Českou republiku - Úmluva o právech osob se zdravotním postižením. Tato úmluva byla přijata Valným shromážděním OSN 13. prosince 2006 a vstoupila v platnost 3. května 2008. Jménem České republiky byla Úmluva podepsána v New Yorku dne 30. března 2007. Tato úmluva je založena na principu rovnoprávnosti, zaručuje osobám se zdravotním postižením plné uplatnění všech lidských práv a podporuje jejich aktivní zapojení do života společnosti. (Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením, 2016)

V posledních dvaceti letech je žákům se speciálními vzdělávacími potřebami věnováno daleko více pozornosti než dříve. Je viditelná větší snaha o dodržování vhodných podmínek pro jejich vzdělávání. Do běžných škol se integrují děti s různým druhem postižení a v poslední době je zřejmá také snaha o inkluzi. Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami upravuje školský zákon 561/2004 Sb., vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, zákon č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících a vyhláška 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních. Dle odst. 1 § 16 školského zákona „*dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami je osoba se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním nebo sociálním znevýhodněním*“.⁴

Každé dítě by mělo být ke škole hlavně dobře motivováno. Důležité také je, o jaký typ postižení či znevýhodnění se jedná. Nutné je také zbytečně nestresovat dítě. Škola nemůže požadovat, aby se dítě zúčastňovalo všech školních akcí. Na začátku 90. let se i integrace odmítala z důvodů pohledu ostatních spolužáků a jejich rodičů.

Je důležité uvést, že se ve školách při integraci či inkluzi nejedná pouze o žáky, kteří mají určitý problém nebo handicap, ale i o žáky nadané či talentované.

---

⁴ Vyhláška 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních. Dle odst. 1 § 16 školského zákona

Integrace či inkluze žáka se speciálně vzdělávacími potřebami je spjata s individuálně vzdělávacím plánem. Jedná se o důležitý dokument, který povoluje žákovi ředitel, a to na základě doporučení školského poradenského pracoviště. Podle individuálního vzdělávacího plánu se žáci se speciálně vzdělávacími potřebami mohou vzdělávat na základě doporučení poradenského zařízení.

Uvádí se zde, že cílem v integrovaném vzdělávání je: „*poskytnout i žákům s těžkými a trvalými zdravotními postiženími společnou zkušenost s jejich zdravými vrstevníky a přitom respektovat jejich specifické potřeby.*“⁵

Do běžné třídy lze integrovat nejvíce pět žáků se zdravotním postižením. Podmínky inkluzivního vzdělávání žáků České republiky se specificky vzdělávacími potřebami v ZŠ jsou stanoveny příslušnou legislativou.

Inkluze

V současné době se zaměřuje největší úsilí na vybudování inkluzivních přístupů ve školách. Jde o to, že všichni mají nárok na vzdělávání v běžné základní škole a současným trendem je, pomoci žákům se speciálně vzdělávacími potřebami začlenit se do běžného školního kolektivu bez větších problémů.

Podle Lechty je trend, že „*inkluze nemá za cíl likvidovat speciální školy a speciálně pedagogická zařízení. Cílem tohoto procesu je vytvořit mnohem pružnější a průchodnější výchovně – vzdělávací systém pro jednotlivé žáky. Rodiče dítěte se speciálními výchovně – vzdělávacími potřebami by si měli vybrat takový typ školy, speciální školu nebo běžný typ školy, jaká dítěti lépe vyhovuje, kde budou lépe uspokojovány jeho edukační potřeby.*“⁶

---

⁵ PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. Pedagogický slovník. 6. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-647-6

⁶ LECHTA, Viktor, ed. Základy inkluzivní pedagogiky: dítě s postižením, narušením a ohrožením ve škole. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-679-7, str.51

Při inkluzi se ve škole s odlišností samozřejmě počítá, důležitým faktem je, že odlišnost je přijímána, respektována a nedělá se, že není, nebo že neexistuje. Ostatní děti se tak setkávají s odlišností, což je důležité pro jejich budoucí život, získávají totiž schopnost empatie, tolerance a ohleduplnosti. Děti se učí komunikovat, spolupracovat a vzájemně si pomáhat.

Podle Slowíka (2007) je inkluze „*nekončící proces, ve kterém se mohou lidé s postižením v plné míře zúčastňovat všech aktivit společnosti stejně jako lidé bez postižení*“⁷

1.2 ÚLOHA PEDAGOGA PŘI INTEGRACI A INKLUZI

Dnes se již děti běžně integrují do základních škol. Po příchodu dítěte se SVP do třídy jsou to větší nároky na učitelskou přípravu při jednotlivých hodinách. Jedním z nároků je i vypracování individuálního vzdělávacího plánu, se kterým pomáhá třídním učitelům výchovný poradce, který na dané škole působí. Učitel se samozřejmě musí plně věnovat zdravým žákům a žákům znevýhodněným. Současná právní úprava povoluje, aby ve třídě, kde je integrovaný žák, působili dva pedagogové. Jsou to většinou asistenti pedagogů, či osobní asistenti, přidělení do určité třídy.

Pro některé pedagogy je žák se SVP či asistent pedagoga mnohdy bohužel přítěží. Inkluze přináší pedagogům obohacení o nové zkušenosti, o jiný pohled na žáky. Tento přístup ke vzdělávání představuje přínos pro učitele, který může zažít různorodost, umožňuje mu poznat, že každé dítě má silné stránky, na nichž se dá stavět, nutí ho zamýšlet se nad pedagogickými postupy a strategií výuky a hledat nové cesty.

---

⁷ SLOWÍK, Josef. Speciální pedagogika. Praha: Grada, 2007. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-1733-3, str.32

Osobní asistent

Na mnoha školách se setkáme s prací osobního asistenta. Práce osobního asistenta není tak častá jako práce asistenta pedagoga. O osobního asistenta si žádají rodiče žáka se speciálními vzdělávacími potřebami sami. Osobní asistenci určuje samozřejmě zákon o sociálních službách č. 108/2006, § 39 vymezena jako terénní služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení či jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby.

Osobního asistenta může vykonávat každý, kdo absolvuje minimálně základní vzdělání a absolvovaný kurz, jehož kritéria jsou stanovena vyhláškou č. 505/2006 Sb. Důležitou informací je, že osobní asistent není zaměstnancem školy, ale je ve většině případů zaměstnáván buď neziskovou organizací, nebo rodiči žáka se zdravotním postižením. Hlavním úkolem osobního asistenta je pracovat výhradně s konkrétním žákem, ke kterému byl přidělen.

Nejčastější služby očekávané od osobního asistenta:

- a) *„pomoc při zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu dítěte,*
- b) *pomoc při osobní hygieně, pomoc při zajištění stravy,*
- c) *výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti,*
- d) *zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,*
- e) *rozvíjí a doplňuje schopnosti a dovednosti dítěte*
- f) *doprovází dítě do školských zařízení, kroužků, apod.*
- g) *pomáhá s nácvikem a upevňováním sociálních schopností a dovedností dítěte a s prostorovou orientací*
- h) *pomáhá při činnostech, které dítě ke svému životu potřebuje a samo je nezvládne.“⁸*

---

⁸ Kdo je osobní asistent? | Spokojené děti. Spokojené děti | Spokojené děti [online]. Copyright © 2017 Spokojené děti [cit. 25.05.2017]. Dostupné z: <http://www.spokojenedeti.cz/zivot-s-postizenym-ditetem/kdo-je-osobni-asistent>

Asistent pedagoga

Naproti tomu stojí nová školní pozice. S inkluzí do škol přišel i nový školní pracovník a tím je asistent pedagoga. Asistent pedagoga je zaměstnancem školy – mateřské, základní nebo střední a působí ve třídě, ve které se nachází žáci se speciálními vzdělávacími potřebami.

„Vedle učitele je dalším pedagogickým pracovníkem, který pomáhá zajišťovat plynulý chod výuky, spolupracuje s učitelem a po domluvě s ním věnuje svou pozornost podle potřeby také ostatním žákům ve třídě.“⁹

Náplní práce asistenta pedagoga je:

- spolupráce s učitelem na přímé výchovné a vzdělávací činnosti (nejen) u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami,
- pomoc při komunikaci mezi učiteli a žáky a při komunikaci mezi učiteli a zákonnými zástupci žáků,
- individuální i skupinová podpora žáků při přípravě na výuku, u žáků se zdravotním postižením rovněž i pomoc při sebeobsluze

Asistent pracuje podle pokynů pedagogického pracovníka, ale může být i sám iniciativní, tvořivý a kreativní, ale vždy musí být pod dohledem pedagogického pracovníka. Nemělo by se stát, že asistent pedagoga pracuje se žákem samostatně ve třídě bez dohledu.

---

⁹ UZLOVÁ, Iva. Asistence lidem s postižením a znevýhodněním: praktický průvodce pro osobní a pedagogické asistenty. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-807-3677-640, str.43

„V současnosti jsou rozlišovány dvě úrovně odbornosti asistentů pedagoga – podle nich je odlišeno i požadované vzdělání:

- a) pro vyšší úroveň činnosti – přímou pedagogickou činnost ve třídě, ve které jsou vzděláváni žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, nebo ve škole s integrovanými žáky – musí mít asistent pedagoga střední vzdělání s maturitou a odpovídající pedagogické vzdělání (SŠ, VOŠ nebo VŠ zaměřenou na pedagogiku nebo alespoň kvalifikační kurz pro asistenty pedagoga);*
- b) pro nižší úroveň činnosti – pomocné výchovné práce ve škole nebo školském zařízení – stačí asistentovi pedagoga střední vzdělání s výučním listem nebo dokonce i jen vzdělání základní, podmínkou je absolvování kvalifikačního kurzu pro asistenty pedagoga.“¹⁰*

Důležitým faktem je, že asistent pedagoga není osobní asistent. Hlavní rozdíl je v tom, že osobní asistent není zaměstnancem školy a jeho úkolem je pracovat výhradně s konkrétním žákem, ke kterému byl přidělen.

Asistenta pedagoga působící ve třídě s žáky by měl mít určité schopnosti a dovednosti:

- a) mít kladný vztah k dětem se s určitým znevýhodněním, měl by skutečně chtít s těmito dětmi pracovat a chtít jim pomoci k lepšímu vzdělání,
- b) mít znalosti odpovídající činnostem, které bude vykonávat,
- c) měl by být empatický, z části schopen vidět svět očima dítěte, mít porozumění pro zájmy a priority dětí a mít alespoň základní znalosti o rodinném zázemí,
- d) měl by umět komunikovat s rodiči žáků,
- e) pro správný výkon přímé pedagogické činnosti by asistent měl být schopen pracovat pod vedením učitele

---

¹⁰ Kvalifikační předpoklady | Portál pro školní asistenty a asistenty pedagogů. Aktuality | Portál pro školní asistenty a asistenty pedagogů [online]. Copyright © Nová škola, o.p.s. 2013 [cit. 25.05.2017]. Dostupné z: <http://www.asistentpedagoga.cz/kvalifikacni-predpoklady>

- f) měl by být dostatečně trpělivý, aby mohl s méně nadanými žáky procvičovat látku tak dlouho, jak budou potřebovat, a zároveň být dostatečně důsledný.

„U žáků z etnických minorit může být výhodou, pokud je asistent sám příslušníkem dané minority – takový asistent může dalším pedagogům zprostředkovat informace o kultuře a sociálním životě minority, svou přítomností může pomoci žákům z minorit k tomu, aby přijali prostředí školy „za své“, a v neposlední řadě může být těmto žákům i vzorem úspěšného, kvalifikovaného a pracujícího člověka z jejich vlastního okolí.“¹¹

---

¹¹ Kvalifikační předpoklady | Portál pro školní asistenty a asistenty pedagogů. Aktuality | Portál pro školní asistenty a asistenty pedagogů [online]. Copyright © Nová škola, o.p.s. 2013 [cit. 25.05.2017]. Dostupné z: <http://www.asistentpedagoga.cz/kvalifikacni-predpoklady>

2 PORADENSKÁ ČINNOST SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA V PODMÍNKÁCH INTEGRACE A INKLUZE (SPOLEČNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ)

2.1 VÝVOJ A ROZVOJ PORADENSKÝCH SLUŽEB

Vznik poradenských služeb se datuje na přelom 19. a 20. století. Nejednalo se o typická poradenská zařízení, jaké známe dnes. Jednalo se o zařízení pro juvenilní delikventy, tedy pro řešení výchovných problémů. Dále vznikaly laboratoře pro výzkum dítěte, které se snažily najít obecné zákonitosti vývoje dítěte.

Dle Klímové, odborné poradenské služby vznikaly v důsledku materiálního a kulturního vývoje společnosti. Většina mnou studovaných publikací určuje vznik poradenských služeb na počátku 20. století.

*„Poradenství se stává systematickou, institucionalizovanou a profesionalizovanou odbornou službou.“*¹² Poradenské služby se časem začaly dělit na různé druhy a poddruhy. V dnešní době známe celou řadu odborných poradenských služeb, mezi které patří např.: zdravotnické, manželské, sociální, právní, zaměstnanecké, výchovně vzdělávací atd.

První instituce byla zřízena v roce 1884 F. Galtonem v Londýně. Nesla jméno Antropologická laboratoř a zaměřovala se na oblast poskytování rad hlavně při volbě partnera, výchově dětí. Z této laboratoře se postupně v Londýně vyvinula 1. psychologická výchovná poradna. Dále v roce 1896 otevřel L. Witmer v Pensylvánii Poradenskou kliniku, která se zaměřovala na diagnostiku a terapii dětí s výukovými a výchovnými problémy. L. Witmer hojně spolupracoval s učiteli a jeho hlavní klientelou představovali žáci ZŠ se vzdělávacími problémy. Dále v roce 1908 v Bostonu založil Frank Parsons 1. specializovanou poradnu pro volbu povolání. Dále v roce 1909 na Harvardské univerzitě vznikla 1. vysokoškolská poradna.

---

¹² OSLADILOVÁ, D. Úvod do školního psychologického poradenství. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 1986. ISBN neuvedeno, str. 9

„Ve třicátých letech 20. století došlo vlivem A. Adlera a jeho „dětských poradenských klinik“ ke změnám, jež zasáhly především Spojené státy americké, Velkou Británii a Rakousko. V Německu se poradenství ukotvilo v rámci oblasti psychologie práce a organizace řízení.”¹³

Změny zasáhly i tehdejší Československo. V roce 1919 v Brně vznikla 1. česká poradna pro volbu povolání spojená s českým jménem Otakarem Chlupem. O rok později v roce 1920 se Praha stala ústředím poraden pro volbu povolání. Ve třicátých letech 20. století byl rozvoj poradenství spojen se jménem pedagoga a psychologa Viléma Chmelaře, který založil na 70 poraden. Jeho snaha směřovala k prosazení zajištění dostatku statistických dat o poptávce a nabídce oborů na celé Moravě a jejich hospodářské perspektivy. Další vývoj poraden na našem území přerušila 2. světová válka v roce 1941.

Dále se u nás hlavně v prvním období po druhé světové válce objevovalo testování pro volbu povolání. Bohužel rozvoj poradenství u nás neovlivnila pouze situace po druhé světové válce, ale také nástup komunistického režimu. Na krátkou dobu v letech 1948 neexistovalo v Československu žádné poradenství. Tehdejším režimem bylo totiž považováno za zbytečné. Domnívali se, že se změnou společenské řádu vymizí problémy jako např. záškoláctví, neprospěch, či poruchy díky chudobě rodiny. Dle komunistického režimu mělo dosavadní volbu povolání nahradit plánované rozmísťování do škol a práce. Pozornost profesnímu a výchovnému poradenství v Československu byla opět věnována až koncem 50. let 20. století. V této době bylo málo zkušených psychologů či speciálních pedagogů pro školské potřeby, proto se začali objevovat tzv. speciálně vyškolení pedagogové, kterým se původně říkalo poradci pro volbu povolání. Nyní jsou známy pod názvem „výchovní poradci“. Ke vzdělání prvních 30 poradců došlo na Slovensku v letech 1959-1961. Funkce výchovného poradce byla zřízena roku 1962. Od roku 1965 začal díky prof. M. Klímové vycházet časopis „Výchovný poradce“.

---

¹³ PROCHÁZKA, Roman. Teorie a praxe poradenské psychologie. Praha: Grada, 2014. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4451-3, str. 14

První psychologicko-pedagogická poradna u nás vznikla v roce 1958 v Brně a byla odborně i metodicky řízená katedrou psychologie filosofické fakulty univerzity v Brně.

Mezi významné osobnosti, které ovlivnily začátek výchovného poradenství, patří B. Bárta, V. Hrabal, M. Klímová, V. Michal, M. Schürer, M. Vojáček.

2.2 LEGISLATIVNÍ VYMEZENÍ PORADENSKÝCH SLUŽEB VE ŠKOLE A PRO ŠKOLU

Podle následujících právních předpisů, metodických pokynů a koncepcí se vymezují poradenské služby ve škole. Mezi základní právní předpis, podle kterého se upravuje výchovu a vzdělávání ve školách s čímž souvisí i poskytování poradenských služeb, je zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. Na základě tohoto zákona se mohou žáci, rodiče, či jiní zákonní zástupci obracet na školu a školské poradenské zařízení se svými žádostmi o poradenskou pomoc. Škola a školské zařízení jsou povinni poskytnout své služby.

Obsah a rozsah služeb školských poradenských zařízení zmiňuje vyhláška č. 72/2005 Sb.

„a) vytváření vhodných podmínek pro zdravý tělesný a psychický vývoj žáků, pro jejich sociální vývoj, pro rozvoj jejich osobnosti před zahájením vzdělávání a v průběhu vzdělávání,

b) naplňování vzdělávacích potřeb a rozvíjení schopností, dovedností a zájmů před zahájením a v průběhu vzdělávání,

c) zjišťování speciálních vzdělávacích potřeb žáka a mimořádného nadání žáka, doporučování vhodných podpůrných opatření a vyhodnocování poskytování podpůrných opatření žákům se speciálními vzdělávacími potřebami a žákům mimořádně nadaným,

d) prevenci a řešení vzdělávacích a výchovných obtíží, prevenci různých forem rizikového chování a dalších problémů souvisejících se vzděláváním a s motivací k překonávání problémových situací,

e) vytváření vhodných podmínek pro vzdělávání žáků uvedených v § 16 odst. 9 školského zákona,

f) vytváření vhodných podmínek, forem a způsobů práce pro žáky, kteří jsou příslušníky jiných kultur nebo žijí v odlišných životních podmínkách,

g) vytváření vhodných podmínek, forem a způsobů práce pro žáky nadané a mimořádně nadané,

h) vhodné volbě vzdělávací cesty a pozdějšího profesního uplatnění,

i) rozvíjení pedagogicko-psychologických a speciálně pedagogických znalostí a profesních dovedností pedagogických pracovníků ve školách a školských zařízeních,

j) podpoře vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných ve školách a školských zařízeních, jakož i zmírňování důsledků znevýhodnění a prevenci jeho prohlubování,

k) metodické podpoře pedagogů, kteří se podílejí na vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných,

l) metodické podpoře výchovných poradců a školních metodiků prevence, asistentů pedagoga a dalších pedagogických i nepedagogických pracovníků, kteří se podílejí na zajišťování podpůrných opatření ve vzdělávání žáků,

m) posílení kvality poskytovaných poradenských služeb zejména prostřednictvím součinnosti školských poradenských zařízení a školních poradenských pracovišť,

n) součinnosti s orgány veřejné moci a s právnickou osobou uvedenou v § 16b odst. 1 školského zákona.”¹⁴

---

¹⁴ 72_2005Sb.pdf, MŠMT ČR. MŠMT ČR [online]. Copyright ©2013 [cit. 10. 05. 2017]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/39021?highlightWords=72%2F2005>

Dalším stěžejním předpisem provázejícím poradenské služby ve školství je úprava vyhlášky č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, ve znění vyhlášky č. 147/2011 Sb.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy také vydává vedle právních předpisů metodické pokyny, které upravují problémové jevy ve škole či určité situace, které vyžadují metodickou podporu.

Návody, jak v konkrétním případě postupovat, nám určují právně nezávazné metodické pokyny. Jsou to například:

„Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, č. j. 10 194/2002–14

Metodický pokyn k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, č. j. 24 246/2008–6

Metodický pokyn k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, č. j. 14 423/99–22

*Metodický pokyn k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských poradenských zařízeních, č. j. 20 006/2007–51*¹⁵

Dalším legislativním dokumentem, který není zcela aktuální, ale přínosný při tvorbě programu školského programu pedagogicko-psychologického poradenství, může být i Koncepce poradenských služeb poskytovaných ve škole, vydaná Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy pod č. j. 27 317/2004 -24.

---

¹⁵ MERTIN, Václav a Lenka KREJČOVÁ. Výchovné poradenství. 2., přeprac. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. ISBN 978-80-7478-356-2

3 ŠKOLNÍ PORADENSKÉ PRACOVISŤE

Jedná se o poradenské pracovníky, které mají svou působnost přímo ve školách a poskytují mnoho nejen poradenských služeb. Obsah poradenských služeb poskytovaných na školním poradenském pracovišti vymezuje vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

„Kromě obvyklých služeb, jako je kariérové poradenství a péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, je třeba se ve školách věnovat oblasti prevence rizikového chování žáků a školní neúspěšnosti, neméně důležitá je také podpora integrace dětí a žáků.“¹⁶

Obsah poradenských služeb tvoří činnosti přispívající k vytváření vhodných podmínek pro zdravý tělesný, psychický a sociální vývoj žáků. Pro rozvoj jejich osobnosti, naplňování vzdělávacích potřeb a rozvíjení schopností, dovedností a zájmů.

Práce poradenských pracovníků vyžaduje určitou kvalifikaci a nelze ji vykonávat bez předchozího vyškolení. Tyto požadavky specifikuje vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků

Tito poradenští pracovníci školního poradenského pracoviště jsou:

- a) Výchovný poradce
- b) Školní metodik prevence
- c) Školní psycholog
- d) Školní speciální pedagog

Všechny tyto složky by měly být na každé škole zastoupeny. Není tomu ovšem tak. Na většině škol působí pouze výchovný poradce a školní metodik prevence, ale školní psycholog a školní speciální pedagog do většiny škol dojíždí např. z pedagogicko-

---

¹⁶ KNOTOVÁ, Dana. Školní poradenství. Praha: Grada, 2014. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4502-2, str. 26

psychologické poradny či ze speciálně pedagogického centra, či pracuje pro dvě školy současně. Ředitelé mají snahu na své školy dostat pracovníky školského poradenského systému, ovšem ne všichni jsou v tomto kroku úspěšní. Zejména v menších městech se nedaří dostat školského poradenského systému do škol.

3.1 VÝCHOVNÝ PORADCE

V dnešní době se téměř žádná základní škola neobejde bez pedagoga s funkcí výchovného poradce. Výchovný poradce je ve škole zastoupen vždy někým z pedagogického sboru. Tudíž to není samostatně vykonávaná funkce na základní škole. Funkce výchovného poradce je ze zákona zřizována na všech základních a středních (odborných) školách, učilištích.

Pro výchovného poradce je určeno studium dané vyhláškou pro výchovné poradce §8 vyhlášky č.317/2005 Sb. O dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, která upravuje:

- a) *„(1) Studium pro výchovné poradce získává jeho absolvent specializaci v základním oboru zaměřenou na oblast pedagogiky, speciální pedagogiky a psychologie. Tato specializace je předpokladem pro výkon specializované metodologické činnosti výchovného poradce.*
- b) *(2) Studium se uskutečňuje v rámci programu celoživotního vzdělávání na vysoké škole v délce trvání nejméně 250 vyučovacích hodin.*
- c) *(3) Studium se ukončuje obhajobou závěrečné písemné práce a závěrečnou zkouškou před komisí. Po jejím úspěšném složení získává absolvent osvědčení.“¹⁷*

Studium pro výchovné poradce probíhá v rámci celoživotního vzdělávání na vysoké škole v délce trvání nejméně 250 vyučovacích hodin. Ukončení toho studia je složení

---

¹⁷ <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-317>

závěrečné zkoušky před komisí a odevzdání závěrečné písemné práce. Po ukončení získává absolvent osvědčení.

Náplň práce výchovného poradce je stanovena dle vyhlášky č. 72/2005 Sb.:

- a) Péče o žáky s výukovými potížemi a zdravotním postižením – zabezpečuje administrativní a metodickou část této oblasti, zprostředkovává diagnostiku, eviduje zprávy z vyšetření žáků v školních poradenských zařízeních,
- b) ve spolupráci s ostatními pedagogickými pracovníky sleduje žáky s výukovými problémy,
- c) zajišťuje případné vyšetření v PPP, SPC,
- d) pomáhá učitelům zprostředkovat podklady pro psychologická a speciálně-pedagogická vyšetření,
- e) eviduje integrované žáky ve škole a spolupracuje s ostatními pedagogy na vypracování dokumentace pro integrované žáky (IVP),
- f) poskytuje poradenskou činnost pro rodiče většinou v době konzultačních hodin,
- g) poskytuje poradenskou činnost pro žáky v různých situacích,
- h) spolupracuje s PPP, SPC,
- i) předává informace z oblasti výchovného poradenství dalším pedagogickým pracovníkům,
- j) kariérní poradenství, pomoc při výběru dalšího studia (je většinou jedna z hlavních náplní činnosti výchovného poradce).

Vzhledem k tomu, že výchovný poradce na škole působí i jako běžný učitel, musí mu být snížen týdenní rozsah přímé pedagogické činnosti a to záleží i na počtu žáků ve škole. Většinou jde o snížení v rámci 1-5 hodin týdně, kdy se věnuje své poradenské činnosti.

Výchovným poradcem na škole nejčastěji bývá kvalifikovaný, zkušený, pedagog.

Výchovný poradce v běžné praxi radí učitelům s vypracováním individuálního vzdělávacího plánu. Svolává výchovné komise a je u nich přítomen.

Výchovný poradce vykonává řadu administrativních činností, je to příprava podkladů k žádostem o finanční prostředky na platy asistentů pedagoga, a z dalších dokumentům jako například výroční zpráva, školní vzdělávací program, koncepce rozvoje školy, individuální vzdělávací plán.

3.2 ŠKOLNÍ METODIK PREVENCE

Funkce školního metodika prevence se objevila v druhé polovině 20. století. Tato funkce prošla značnou proměnou – ze začátku byl nazýván protidrogový preventistou a jeho práci vykonával výchovný poradce ve škole. Po roce 2000 se obsah jeho činnosti začal rozšiřovat o prevenci sociálně-patologických jevů. S touto změnou bylo školám doporučeno, aby tyto dvě činnosti oddělily a vytvořili dva různé učitelé. Školní metodik prevence je učitelem, ale zároveň pracuje ve škole jako poradenský pracovník a jeho zodpovědností je i prevence rizikového chování žáků. Školní metodik prevence by se měl hlavně zaměřovat na primární prevenci rizikového chování. Hlavním úkolem jeho práce je tvorba preventivního programu školy a koordinace jeho plnění. Preventivní program je vytvářen metodikem vždy na jeden školní rok. Na realizaci a plnění tohoto preventivního programu se podílejí všichni pedagogové z dané školy.

Školní metodik prevence vykonává zejména tyto činnosti:

- a) metodické,
- b) koordinační,
- c) informační
- d) poradenské.

O podrobnějších činnostech školního metodika prevence je možné se dočíst v příloze 3 vyhlášky č.72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních.

Školní metodik prevence dále sleduje a řeší projevy sociálně patologických jevů u žáků v oblastech: drogových závislostí, alkoholismu a kouření, kriminality a delikvence, virtuálních drog, patologického hráčství, záškoláctví, šikanování, vandalismu a jiných forem násilného chování.

Školní metodik prevence by se měl orientovat na:

„a) práci s výchovně problémovými dětmi,

b) spolupráci s rodinou hlavně v poradenské činnosti,

c) spolupráci s institucemi v šíření dalších výchovných a prevenčních postupů v práci s problémovými dětmi,

d) spolupráci s pracovníky školy při řešení otázek v postupech výchovné práce s problémovými dětmi,

e) spolupráci s Policií ČR, městskou policií, městským nebo obecním úřadem.“¹⁸

Požadavky na kvalifikaci školního metodika prevence se upravuje podle § 9 vyhlášky 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků. Jde o studium k výkonu činnosti v délce trvání nejméně 250 vyučovacích hodin, je ukončeno obhajobou závěrečné písemné práce a závěrečnou zkouškou před komisí. Po jejím úspěšném složení získává absolvent osvědčení.

3.3 ŠKOLNÍ PSYCHOLOG

Podle Matějčka (2011) je třeba, aby poradenský pracovník – zejména školní psycholog nejen poskytoval rady, ale také zprostředkoval nové vědecké poznatky, nové výchovné názory a nové praktiky. Velkou výhodou je, působí-li školní psycholog

---

¹⁸ TYŠER, Jiří. Školní metodik prevence: soubor materiálů. Most: Hněvín, 2006. ISBN 80-86654-17-6, str. 7

přímo ve škole. V tom případě je osobně seznámen s prostředím školy, její atmosférou, a může tak snáz pochopit obtíže, se kterými přichází žáci či pedagogové.

Školní psycholog pracuje rovněž se žáky a učiteli, kteří nemají akutní problémy.

Podle § 19 zákona 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, „*získává psycholog odbornou kvalifikaci vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu psychologie*“¹⁹

Standardní činnost školních psychologů zahrnuje zejména diagnostiku a depistáž, konzultační, poradenské a intervenční práce, metodické práce a vzdělávací činnost (Vyhláška č. 72/2005 sb., ve znění pozdějších úprav).

Školní psychologové provádějí především diagnostické činnosti, které zaměřují na osobnostní a intelektové charakteristiky žáků, na jejich časté poruchy chování a učení a také na výchovné problémy. Zabývají se dále vztahovými problémy a problémy, které jsou spojené s volbou budoucí profese. Zabývají se také individuálními formami reedukace dětí se specifickými poruchami učení. Podílejí se i na integraci dětí se zdravotním postižením a pomáhají dětem v náročných životních situacích.

Ne každá škola zaměstnává školního psychologa na plný úvazek. Školní psychologové pracují na školách jen na část úvazku. Na částečný pracovní úvazek na školách pracují často poradenští a kliničtí psychologové, ale to především jen ve větších městech, kde je dostupnost těchto profesí větší než na vesnicích či maloměstech.

Náplní jejich práce je také povinnost spolupracovat s pedagogickým sborem, s žakovskými kolektivy a rodiči žáků. Součástí jejich práce je také spolupráce s odborníky v jiných zařízeních, nejčastěji v PPP, SPC, SVP, dále s lékaři, s psychiatry, se sociálními pracovníky, s pracovníky v krizových centrech apod. Školní psychologové

---

¹⁹ Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-563#cast1>

se podílejí na vytváření Programu pedagogicko-psychologického poradenství ve školách.

3.4 ŠKOLNÍ SPECIÁLNÍ PEDAGOG

Školní speciální pedagog je odborník, který poskytuje poradenské služby, které se týkají žáků se zdravotním a sociálním znevýhodněním. Působí na škole spolu se školním metodikem prevence, výchovným poradcem, případně školním psychologem a jejich konzultačním týmem složeným z vybraných pedagogů školy. (Věstník MŠMT, 2005)

Pro školního speciálního pedagoga je důležitá vyhláška, která se týká žáků se speciálními vzdělávacími potřebami č.147/2011Sb. (novela vyhlášky.73/2005 Sb.). Tato vyhláška také stanovuje hlavní činnosti asistenta pedagoga (§7 odst. 1 vyhlášky).

Školní speciální pedagog vykonává činnost zaměřené na odbornou podporu integrovaných žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a všech ostatních žáků, kteří potřebují speciálně pedagogickou podporu. O svých činnostech vede písemnou dokumentaci v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Náplní práce školního speciálního pedagoga je depistážní činnost, diagnostické a intervenční činnosti, metodické a koordinační. *„Diagnostika speciálně vzdělávacích potřeb žáka (shromáždování údajů o žákovi, včetně anamnézy osobní i rodinné), analýza získaných údajů a jejich vyhodnocení.“*²⁰

---

²⁰ KNOTOVÁ, Dana. Školní poradenství. Praha: Grada, 2014. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4502-2, str. 65

3.5 ORGANIZACE PRÁCE ŠKOLNÍCH PORADENSKÝCH PRACOVÍŠŤ, SPOLUPRÁCE S PPP, SPC, SVP A ORGÁNY SOCIÁLNĚ PRÁVNÍ OCHRANY DĚTÍ

Vyhláška č. 116/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních definuje: „*Tyto služby poskytují školní poradenská pracoviště a školská poradenská zařízení, jsou určeny pro žáky, jejich zákonné zástupce, školy a školská zařízení a jsou realizovány bezplatně na základě žádosti a písemného souhlasu zletilého žáka, nebo jeho zákonného zástupce. Nezbytná je jejich informovanost o povaze, rozsahu, trvání a cílech péče, možných rizicích a nevýhodách*“.²¹

Školská poradenská zařízení zajišťují pro děti, žáky a studenty a také pro jejich zákonné zástupce, školy a školská zařízení diagnostickou, metodickou, informační a poradenskou činnost. Poskytují odborné speciálně pedagogické a pedagogicko-psychologické služby, preventivně výchovnou péči a napomáhají při volbě vhodného vzdělávání dětí, žáků a studentů.

*„Úkolem školských poradenských zařízení a školních poradenských pracovišť je v případech integrace poskytnutí odborné podpory jak žákům, tak i jejich rodičům a učitelům, případně vedení škol.“*²²

Mezi školská poradenská zařízení patří:

- a) Pedagogicko – psychologická poradna (PPP)

---

²¹ 72_2005Sb.pdf, MŠMT ČR. MŠMT ČR [online]. Copyright ©2013 [cit. 10. 05. 2017]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/39021?highlightWords=72%2F2005>

²² KNOTOVÁ, Dana. Školní poradenství. Praha: Grada, 2014. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4502-2, str. 77

- a. Jedná se o ambulantní bezplatnou formu individuální péče od věku tří let do dosažení středního, resp. vyššího odborného vzdělání. Na základě vyšetření z PPP škola vypracuje IVP.
  - b. PPP se dále angažuje v oblasti prevence rizikového chování u dětí a mládeže a na kariérním poradenství.
- b) Speciálně – pedagogické centrum (SPC)
- a. Specializují se na specifické vady a poruchy klientů ve věku od 3 do 19 let. Jedná se o ambulantní péči a návštěvy škol ze strany SPC pracovníků.
- c) Středisko výchovné péče (SVP)
- a. SVP dělíme na ambulantní, internátní a stacionární oddělení. Klientem se může stát žák či student od 3 do 26 let. Zaměřují se na prevenci a řešení výchovných problémů, poruch chování, negativních jevů u dětí. Snaha SVP je zmírňovat či odstraňovat příčiny a důsledky již rozvinutých poruch chování.

3.6 SPOLUPRÁCE ŠKOLY A ŠKOLSKÝCH PORADENSKÝCH ZAŘÍZENÍ

Spolupráce mezi školou a školskými poradenskými zařízeními je bezpochyby nutná. Bez vzájemné spolupráce a podpory by nemohla fungovat pomoc žákům se speciálními vzdělávacími potřebami tak, aby prožili úspěch a našli další uplatnění v dnešní společnosti.

Ve školách poradenské služby a prevenci poskytují pedagogové, kteří jsou vzděláni v oboru a do funkce jsou jmenováni ředitelem jde především o výchovného poradce, metodika prevence.

Pracovníci školských poradenských zařízení navrhnou individuální vzdělávací plán a jeho obsah, který radí učitel, jak kompenzovat žákovy nedostatky.

Do školy pravidelně (podle termínu kontroly) dochází za svými svěřenci pracovníci ze školských poradenských zařízení. Kontrolují zásady práce s daným žákem. Radí

učiteli a případně asistentovi učitele. Z ukázkové hodiny, nebo hodin si udělají stručný zápis, který pak konzultují s daným učitelem a výchovným poradcem. Nabízejí další možnosti prohloubení studentova poznání navzdory jeho znevýhodnění prostřednictvím nových pomůcek. Nový náhled do indispozic žáka pro pedagogy, vysvětlení jeho situace, řešení neobvyklých situací, které v kolektivu mohou vzniknout. Radí se zapojením rodinných příslušníků do učebního procesu. Pomáhají poznat žákovo sociální zázemí.

Pro začínající i pokročilé pedagogy se jedná o nezbytnou podporu ze strany školských poradenských zařízení.

Spolupráce takových zařízení se školami, kvůli potřebám žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je bezplatná, dle následujícího článku. Ten rovněž popisuje právo na rozsah takové podpory, které se blíže věnuji v kapitole O žácích se speciálně vzdělávacími potřebami (4).

„Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na vzdělávání, jehož obsah, formy a metody odpovídají jejich vzdělávacím potřebám a možnostem, na vytvoření Dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte, žáka nebo studenta. Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou a školským zařízením nezbytných podmínek, které toto vzdělávání umožní, a na poradenskou pomoc školy a školského poradenského zařízení.“²³

---

²³Legislativní rámec vzdělávání žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami - Šance Dítětem. Informační portál - Šance Dítětem [online]. Copyright © Nadace Sirius [cit. 25.05.2017]. Dostupné z: <http://www.sancedetem.cz/cs/hledam-pomoc/deti-se-zdravotnim-postizenim/vzdelavani-deti-se->

3.7 SPOLUPRÁCE ŠKOLY A ORGÁNŮ SOCIÁLNĚ PRÁVNÍ OCHRANY DĚTÍ

Do sociálně právní ochrany spadá sociálně právní poradenství, oblast náhradní rodinné péče, služby kurátora pro děti a mládež. Škola má povinnost kontaktovat orgány sociálně právní ochrany dětí v případě záškoláctví, agresivního chování dítěte, při podezření na týrání, či zneužívání dítěte nebo zanedbání péče o dítě ze strany zákonných zástupců.

Při výchovných komisích svolaných výchovným poradcem jsou přizváni pracovníci OSPOD, zákonní zástupci, vedení školy a třídní učitel.

V Aši působí kurátorka Jana Šperlová, DiS. Náplní její práce je kurátor pro děti a mládež a zvýšenou pozornost.

Na stránkách úřadu města Aš se můžeme dočíst o povinnostech a náplni práce státního zaměstnance OSPOD.

„Podle zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi:

- a) shromažďovat a analyzovat údaje o osobách v hmotné nouzi, potřebné pro posouzení jejich situace,*
- b) dohodnout ve spolupráci s osobami v hmotné nouzi postup řešení jejich situace hmotné nouze,*
- c) používat při řešení situace hmotné nouze osoby metody a postupy, které jsou vhodné pro tyto osoby,*
- d) vést nezbytnou dokumentaci o metodách a postupech řešení situace hmotné nouze osob včetně zhodnocení při ukončení spolupráce s osobami v hmotné nouzi,*

- e) *spolupracovat s dalšími zaměstnanci orgánu pomoci v hmotné nouzi při řešení situace osob v hmotné nouzi a umožňovat kontrolu použitých metod a postupů,*
- f) *spolupracovat při řešení situace hmotné nouze osob s provozovateli sociálních služeb, s poradenskými zařízeními a organizacemi, které osobám v hmotné nouzi v obci pomáhají.*

Podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách:

- a) *zajišťovat osobě, které není poskytována sociální služba, a je v takové situaci, kdy neposkytnutí okamžité pomoci by ohrozilo její život nebo zdraví, poskytnutí sociální služby nebo jiné formy pomoci, a to v nezbytném rozsahu; místní příslušnost se řídí místem trvalého nebo hlášeného pobytu osoby,*
- b) *koordinovat poskytování sociálních služeb a poskytovat odborné sociální poradenství osobám ohroženým sociálním vyloučením z důvodu předchozí ústavní nebo ochranné výchovy nebo výkonu trestu, osobám, jejichž práva a zájmy jsou ohroženy trestnou činností jiné osoby, a osobám, jejichž způsob života může vést ke konfliktu se společností; přitom spolupracovat se zařízeními pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, s Vězeňskou službou České republiky, Probační a mediační službou České republiky, správními úřady a územními samosprávnými celky, na základě oznámení poskytovatele zdravotních služeb zjišťovat, zda je nezbytné poskytnout osobě umístěné ve zdravotnickém zařízení služby sociální péče a zprostředkovávat možnost jejich poskytnutí; v případě, že nelze služby sociální péče osobě poskytnout, sdělovat neprodleně tuto skutečnost poskytovateli zdravotních služeb, v jehož zdravotnickém zařízení je osoba umístěna, na území svého správního obvodu koordinovat poskytování sociálních služeb a realizovat činnosti sociální práce vedoucí k řešení*

*nepříznivé sociální situace a k sociálnímu začleňování osob; přitom spolupracovat s krajskou pobočkou Úřadu práce a krajským úřadem.*²⁴

---

²⁴ Jana Šperlová, DiS.: Město Aš. Město Aš: Titulní stránka [online]. Dostupné z: <http://muas.cz/jana-sperlova-dis/o-40931>

4 ŽÁCI SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Žáků se speciálně vzdělávacími potřebami přibývá, proto zde uvádím stručný seznam, o jaké žáky se jedná:

Osoba se speciálními vzdělávacími potřebami je podle § 16 školského zákona č. 472/2011 Sb., dítě, žák či student:

- a) zdravotním postižením – jedná se o žáky s mentálním, zrakovým, tělesným a sluchovým postižením, dále s vadou řeči, autismem, děti postižené více vadami najednou a děti s vývojovými poruchami učení nebo chování
- b) zdravotním znevýhodněním – jedná se o žáky zdravotně oslabené nebo s dlouhodobou nemocí či s lehčími zdravotními poruchami vedoucí k vývojovým poruchám učení a chování, které vyžadují zohlednění při vzdělání
- c) sociálním znevýhodněním – sem řadíme žáky, kteří jsou z rodinného prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, dále mohou být ohroženi sociálně patologickými jevy, žáci v postavení azylantů a žáci s nařízenou ústavní výchovou

V článku o Legislativním rámci vzdělávání žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami mě zaujal tento výňatek, který upozorňuje na vhodnost zařazení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, zejména se zdravotním postižením (především se zrakovým postižením) do speciálního školství určeného těmto studentům.

„V našich podmínkách jsou dominantní a prioritně prosazované integrativní a inkluzivní tendence. Tento trend je celospolečensky preferován, nicméně svou pozici si i nadále zachovává systém speciálního školství určeného dětem, žákům a studentům se zrakovým postižením, který je plnohodnotnou alternativou k integrované formě vzdělávání. Je nezbytné zdůraznit, že integrace, respektive inkluze není ideální variantou vzdělávání pro každé dítě s postižením, ne vždy musí pozitiva převážít

nad negativy tak, aby byly respektovány specifické potřeby dítěte a možnosti rozvoje jeho individuálního potenciálu.“²⁵

Potvrzují nám tím domněnku, že ne každý žák, student se speciálně vzdělávacími potřebami může být zařazen do běžného školního procesu.

V každé třídě ve školách se dnes setkáváme se žáky, které mají určité speciální vzdělávací potřeby. Těchto žáků hojně přibývá každým rokem a myslím, že přibývat vlivem dnešní doby i nadále bude.

4.1 PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ A SPECIÁLNÍ PODPORY ŽÁKŮ

Jaké jsou formy vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Vzhledem k tomu, že každé dítě je individuální a má své potřeby, musíme k němu i tak přistupovat. Na doporučení školských poradenských zařízení zvolíme správnou formu vzdělávání, při které můžeme žákovi pomoci snížit míru handicapu a podpořit jeho rozvoj pro další vzdělávání.

Podle vyhlášky č. 147/2011, k formám vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami patří:

- individuální integrace – vzdělávání žáka v běžné škole, popřípadě ve speciální škole určené pro žáky s jiným druhem postižení,
- skupinová integrace – žák se vzdělává ve třídě, oddělení nebo studijní skupině zřízené pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v běžné škole, nebo ve speciální škole určené pro žáky s jiným druhem zdravotního postižení,

---

²⁵Legislativní rámec vzdělávání žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami - Šance Dětem. Informační portál - Šance Dětem [online]. Copyright © Nadace Sirius [cit. 25. 05. 2017]. Dostupné z: <http://www.sancedetem.cz/cs/hledam-pomoc/deti-se-zdravotnim-postizenim/vzdelavani-deti-se-specialnimi-potrebami/vzdelavani-deti-se-zrakovym-postizenim/legislativni-ramec-vzdelavani-zaku-a-studentu-se-specialnimi-vzdelavacimi-potrebami.shtml>

- vzdělávání ve škole samostatně zřízené pro žáky se zdravotním postižením
- kombinace výše zmíněných forem. (www.msmt.cz)

4.2 PODMÍNKY INKLUZIVNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Podpurná a vyrovnávací opatření pro žáky se speciálně vzdělávacími potřebami podle § 1 vyhlášky č. 147/2011, o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, mají žáci se speciálními vzdělávacími potřebami nárok na tzv. podpurná a vyrovnávací opatření při vzdělávání. Vyrovnávací opatřeními při vzdělávání žáků se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním se rozumí využívání pedagogických, popřípadě speciálně pedagogických metod, které odpovídají vzdělávacím potřebám žáků. Jde o poskytování individuální podpory v rámci výuky a využívání pedagogických služeb školy a školských poradenských zařízení, individuálního vzdělávacího plánu a služeb asistenta pedagoga.

Škola tato opatření poskytuje na základě pedagogického posouzení vzdělávacích potřeb žáka a výsledků jeho vzdělávání, popřípadě ve spolupráci se školským poradenským zařízením. Podpurnými opatřeními při vzdělávání žáků se zdravotním postižením se rozumí využití speciálních metod, postupů, forem a prostředků vzdělávání, kompenzačních, rehabilitačních a učebních pomůcek, speciálních učebnic a didaktických materiálů, zařazení předmětů speciálně pedagogické péče, poskytování pedagogicko-psychologických služeb, snížení počtu žáků ve třídě nebo studijní skupině.

Tato podpurná opatření jsou odlišná podle přesných potřeb žáků a neměli by být pro školu zatěžující. V dnešní praxi se skoro neseťkáme se třídou, kde by nebyl alespoň jeden žák, který nepotřebuje podpurná opatření.

Mezi podmínky, které by škola měla zajistit, aby inkluze mohla dobře fungovat, patří zejména tyto podmínky:

- a) Podmínky materiální a prostorové
- b) Podmínky pro hygienické a bezpečné vzdělávání a život školy
- c) Podmínky psychosociální
- d) Podmínky personální
- e) Podmínky organizační
- f) Podmínky spolupráce školy a rodičů žáků

5 METODY A ČINNOSTI PRÁCE SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA SE ZAMĚŘENÍM NA INTEGRACI A INKLUZI

Aktivity týkající se speciálního pedagoga se často řídí průběhem školního roku, proto se některé z nich pravidelně opakují, jde např. o shromažďování informací o žácích, dále sem můžeme zahrnout i zpracovávání IVP. Jiné aktivity speciálního pedagoga závisí na aktuálních potřebách klientů, kterými jsou samozřejmě žáci, učitelé, ale jedná se i o rodiče. V každé škole se tudíž práce speciálního pedagoga a poradenských služeb může trochu lišit.

Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, jak už víme z předchozích kapitol definuje standardní činnosti všech poradenských pracovníků, a tak i školních speciálních pedagogů.

Činnosti, týkající se speciálního pedagoga jsou:

- a) činnosti depistážní
- b) činnosti diagnostické
- c) činnosti intervenční
- d) činnosti metodické
- e) činnosti koordinační

Tyto činnosti by měli být především pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, ale nachází využití i u žáků s rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb a u žáků s přechodnými problémy.

Speciální pedagog, který působí přímo ve škole může vykonávat metodickou činnost, čímž se myslí, že může být školitelem ostatních učitelů v odborných okruzích spojených s nyní aktuálním tématem, kterým je inkluzivní vzdělávání.

Nejvíce využívané metody speciálním pedagogem jsou metody diagnostické. V diagnostice se využívají hlavně standardizované testy. Součástí diagnostiky jsou další doplňující informace, získané hlavně od rodičů. Jde o informace, které souvisí s řešenou oblastí – potřebné údaje, můžeme získat z osobní, rodinné či zdravotní anamnézy. Další možností, jak se toho více dozvědět je také hojně využívaný cílený rozhovor s rodiči o potřebách žáka, jeho potížích a domácí přípravě žáka. Jiné informace speciální pedagog pro svoji práci zjišťuje od pedagogů, rozhovorem s daným žákem, rozborem práce žáka, pozorování žáka při individuální práci.

Metodou, na kterou se zaměřím je, jak získat potřebné informace pozorováním. Nejjednodušší metoda je pozorování dítěte ve třídě při běžných činnostech, kdy se dítě ocitá ve svém známém prostředí mezi spolužáky. Speciální pedagog má možnost kdykoliv vidět žáka např. při skupinové práci řízené učitelem. Dále může pozorovat interakci učitel – žák. Při pozorování ve třídě je možno rovněž sledovat úroveň výkonů žáka v kontrastu výkonů spolužáků.

PRAKTICKÁ ČÁST

6 CÍL PRAKTICKÉ ČÁSTI

Hlavní cíl praktické části mé bakalářské práce jsem si stanovila na: Zanalyzování pohledu žáků osmých a devátých tříd ze základních škol v Aši na činnost výchovného poradce. Zajímalo mě, zda žáci mají přehled o náplni práce výchovného poradce u nich na škole. Dále jsem chtěla zjistit, zda využívají jeho pomoc na škole ohledně kariérního poradenství či jiného problému, který se jim naskytne.

6.1 Vymezení výzkumných otázek a stanovení hypotéz

Ke splnění obsahu mé bakalářské práce byly stanoveny následující výzkumné otázky a hypotézy:

Výzkumné otázky:

1. Využívají žáci služeb výchovného poradce?
2. Které třídy nejvíce využívají služeb výchovného poradce?
3. Je informovanost žáků ohledně výchovného poradenství dostatečná?
4. Upřednostňují žáci pomoc třídního učitele před asistencí výchovného poradce?
5. Považují žáci práci výchovného asistenta na škole za přínosnou?

Hypotézy:

Hypotéza č. 1.: Domnívám se, že žáci z devátých tříd ZŠ Aš více využívají služeb výchovného poradce oproti žákům osmé třídy.

Hypotéza č. 2.: Předpokládám, že žáci ze ZŠ Aš nemají dostatek informací ohledně kompetencí výchovného poradce, proto jeho služby nevyužívají v jiné než kariérní sféře.

Hypotéza č. 3.: Soudím, že žáci ze ZŠ Aš řeší krizové situace s třídním učitelem častěji než s výchovným poradcem.

6.2 Metody výzkumné části

Pro svůj kvantitativní výzkum jsem si zvolila dotazníkovou metodu, jedná se o nejrozšířenější metodu výzkumu.

„Kvantitativní výzkum je založen na deduktivním přístupu – z teorie jsou vyvozovány hypotézy, které jsou poté prostřednictvím sebraných dat testovány. Kvalitativní typ výzkumu je založen na induktivní logice, kdy na počátku výzkumného procesu je sběr dat. V sebraných datech výzkumník posléze pátrá po pravidelnostech a na základě svých objevů poté formuluje (nové) teorie či hypotézy“²⁶.

Dotazované osoby – žáci měli odpovědět na dané otázky zaškrtnutím z nabízených možností ANO x NE. U odpovědi ano, bylo nechané místo pro přímou odpověď, abych si byla jistá, že dotazované osoby opravdu ví odpověď. Dotazník byl zcela anonymní a obsahoval celkem 9 otázek pro žáky z 8. a 9. tříd na základních školách v Aši.

Ke každé otázce dotazníku je sestavena přehledná tabulka, názorný graf a podrobnější slovní komentář.

6.2.1 MÍSTO VÝZKUMU

Dotazníky jsem osobně doručila ředitelům základních škol v Aši s prosbou o rozdání dotazníků v 8. a 9. třídách všem přítomným žákům. Celkový počet základních škol v Aši je 3. V Aši bydlím a pracuji na jedné ze základních škol, proto mi bylo blízké dělat tento výzkum v mém městě.

V Aši se nacházejí tři základní školy, které Vám zde stručně představím prostřednictvím wikipedie a mého vlastního pohledu.

---

²⁶ Kvantitativní a kvalitativní výzkum (srovnání) – WikiKnihovna. [online]. Dostupné z: [http://wiki.knihovna.cz/index.php/Kvantitativn%C3%AD_a_kvalitativn%C3%AD_v%C3%BDzkum_\(srovn%C3%A1n%C3%AD\)](http://wiki.knihovna.cz/index.php/Kvantitativn%C3%AD_a_kvalitativn%C3%AD_v%C3%BDzkum_(srovn%C3%A1n%C3%AD))

„ZŠ 1 (Kamenná ul.) – Tato škola slouží od roku 1890, a stojí přímo v centru města. Škola disponuje vlastní tělocvičnou, školní jídelnou, technickými dílnami, učebnou informatiky nebo školní knihovnou. Škola je známa svým velmi kladným vztahem k moderním informačním technologiím, které jsou protkány celou školou (vlastní vnitřní počítačové sítě, rozdělené mezi I. a II. stupeň školy, počítač s internetem v každé učebně, digitální projektory, dvě samostatné, moderně vybavené učebny informačních technologií či vlastní internetová televize, TV Kamenka). Na této škole je možné získat osvědčení o tzv. počítačové gramotnosti, ECDL.

ZŠ 2 (Hlávkova ul.) - Škola byla postavena v letech 1910–1911. Česky se zde poprvé začalo vyučovat až v roce 1945. V 60. letech využívala 2. ZŠ budovu staré německé školy na Hlavní ulici, která byla později zbourána. Škola disponuje vlastní velkou tělocvičnou, hřištěm, školními zahradami, jídelnou, školní družinou, technickými dílnami nebo také učebnou informatiky.

ZŠ 3 (Okružní ul.) - Škola byla postavena jako gymnázium císaře Františka Josefa. Škola disponuje třídou vybavenou pro dyslektické, dysgrafické a dysortografické děti. Učitelé též umí jednat s dětmi s logopedickými poruchami řeči. Škola je vybavena vlastní tělocvičnou, školním hřištěm, jídelnou, družinou a učebnou informatiky. Ke škole je připojena mateřská škola. Před budovou školy stojí Benešův památník.²⁷

Vybrala jsem si tyto školy, které jsou v mém bydlišti z důvodu velké rozmanitosti obyvatelstva Aše a škol, které navštěvují.

Školy jsou zajímavé tím, že každá se specifikuje na něco jiného. Základní škola v Hlávkově ulici se zaměřuje především na sportovní činnosti žáků, nechala vybudovat velké sportovní hřiště na in-line hokej. Toto hřiště je k dispozici nejen žákům ze školy Hlávkova, ale i veřejnosti v odpoledních hodinách a po domluvě ho mohou využít i ostatní základní školy v Aši.

---

²⁷ Wikipedia.org. Dostupné z: Aš – Wikipedie. [online]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/A%C5%A1>

Základní škola v Kamenné ulici se zaměřuje více na informační technologie s tím je spjaté i velmi kvalitní vybavení počítačových učeben ve škole. Dále má škole na druhém stupni rozdělené na běžnou výuku matematiky a rozšířenou výuku matematiky, kde mají žáci větší hodinou dotaci pro vyučování předmětu matematika.

Základní škola v Okružní ulici se specializuje více na výuku dětí s různými druhy specifických poruch učení, má proto ve své budově třídy přizpůsobené těmto žákům.

6.2.2 CHARAKTRISTIKA VÝZKUMNÉHO VZORKU

Zvolila jsem osmé a deváté třídy ze základních škol v Aši. Domnívám se totiž, že tyto třídy využívají služeb výchovného poradce nejvíce, hlavně kvůli kariérnímu poradenství, při volbě dalšího studia. Dotazníky byly rozdány přítomným žákům ve školách.

Celkový počet dotázaných žáků byl z osmých tříd 135 a z devátých tříd 78. Deváté ročníky jsou méně početné oproti ročníkům osmým. Devátých ročníků je díky své malé početnosti v městu Aš méně, tím způsobem, že jsou osmé ročníky rozdělené většinou na A a B. U devátých ročníků se jedná pouze o A.

K docílení správných odpovědí k prověření hypotéz, jsem vzhledem k různě početným výzkumným skupinám používala při porovnávání odpovědí osmých a devátých tříd procentuální srovnání.

6.2.3 VÝZKUM

Jako první jsem si stanovila hypotézu – Domnívám se, že žáci z devátých tříd ZŠ Aš více využívají služeb výchovného poradce oproti žákům osmé třídy.

K této hypotéze byli v dotazníku směřované 2 otázky:

- Využil/a jste někdy jeho služeb? Pokud ano při jaké příležitosti.
- Využíváte služeb výchovného poradce?

Na základě sečtení odpovědí v dotazníku vznikly tyto tabulky: Na otázku: Využil/a jste někdy jeho služeb? Pokud ano při jaké příležitosti. Nejdříve jsem vyhodnotila dotazníky a poté sestavila tabulku žáků z devátých tříd:

Tabulka 1: Využili někdy služeb výchovného poradce žáci 9. třídy

všechny ZŠ 9. ročníky		
Celkový počet	odpověď ANO	odpověď NE
78	58	20

Na volné místo pro upřesnění odpovědí ano, byla odpověď u 58 žáků z devátých ročníků shodná. Odpovědi byla pomoc při výběru střední školy.

Dále jsem sečetla výsledné odpovědi u žáků v osmých. třídách a většina žáků nemá zkušenosti s pomocí výchovného poradce viz. Tabulka 2 a Graf č. 1.

Tabulka 2: Využili někdy služby výchovného poradce žáci z 8. třídy

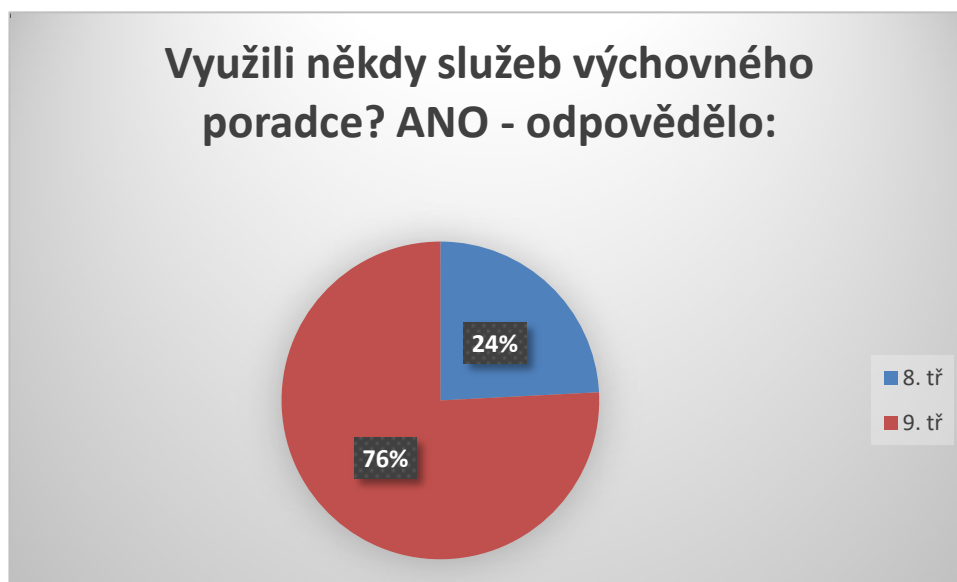
všechny ZŠ 8. ročníky		
Celkový počet	odpověď ANO	odpověď NE
135	32	103

Většina žáků z osmých tříd odpověděla, že nevyužila služby výchovného poradce, které nabízí. Žáků, kteří odpověděli ano, doplnili, že služby využívali, také pro informace o budoucím výběru školy a dvě doplňující odpovědi byli, že se setkali s výchovným poradcem při výchovné komisi ve škole.

Pro lepší vizuální představu přidávám graf kladných odpovědí, vycházejícího z procentuálního výpočtu jednotlivých ročníků. Došli jsme tím k odpovídajícímu obrazu porovnání.

Graf 1: Využití služeb výchovného poradce v porovnání tříd

Z grafu vyplývá, že osmá třída využila alespoň jednou služeb výchovného poradce častěji, oproti žákům z devátých tříd. Tento rozdíl je znatelný a viditelný z výše uvedeného grafu.

Tento graf potvrdil, že žáci z devátých tříd využili služeb výchovného poradce pouze jednou. Žáci osmých tříd využívají vícekrát služeb výchovného poradce v průběhu roku, jak to dokazují následující Tabulka 3 a 4 s následujícím grafem 2.

Na otázku, jestli využívají služby výchovného poradce několikrát do roka, se mi vrátily tyto odpovědi.

Tabulka 3: Využívají žáci z 9. tříd služby výchovného poradce několikrát do roka

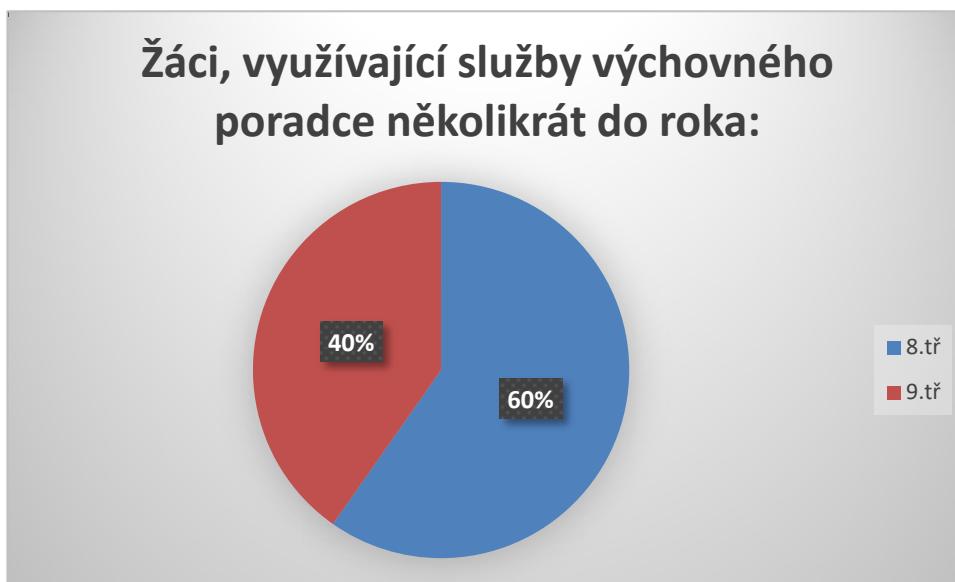
všechny ZŠ 9. ročníky		
Celkový počet	odpověď ANO	odpověď NE
78	5	73

Pro srovnání zde přikládám tabulku s výslednými odpověďmi z osmých tříd:

Tabulka 4: Využívají žáci z 8. tříd služby výchovného poradce několikrát do roka

všechny ZŠ 8. ročníky		
Celkový počet	odpověď ANO	odpověď NE
135	13	122

Graf 2: Využití služeb výchovného poradce žáky několikrát do roka

Žáci z osmých tříd navštěvují výchovného poradce během roku více než žáci z tříd devátých. Na mou otázku, proč to tak je, mi ústně odpověděli, že se chodí informovat ohledně budoucích škol, kam se dělají přijímací zkoušky, jaké školy berou pouze na průměr známek, nebo jaké musí mít známky, aby se dostali na školu, kam chtějí. Jejich další zájem, proč navštěvují výchovného poradce je, aby se zeptali, na jakou školu vůbec mají jít. Někteří žáci nemají jasno s výběrem školy ani v deváté třídě.

Hypotéza č. 2.: Předpokládám, že žáci ze základních škol Aš, nemají dostatek informací ohledně kompetencí výchovného poradce, proto jeho služby nevyužívají v jiné než kariérní sféře.

K této hypotéze jsem směřovala výzkumnou otázku: Víte, co je náplní práce výchovného poradce – uveďte? Potvrdila se mi domněnka, že žáci z devátých ročníků nemají jinou zkušenost s výchovným poradcem, kromě kariérního poradenství, což uvedli v dodatku otázky, kam měli uvést, co je jeho náplní práce. Pouze dva žáci mi odpověděli, že se s výchovným poradcem setkali kromě kariérového poradenství také ohledně výchovné komise, svolané ve škole, kvůli neomluveným hodinám.

Tabulka 5:Vědí žáci z 9. tříd, co je náplní práce výchovného poradce

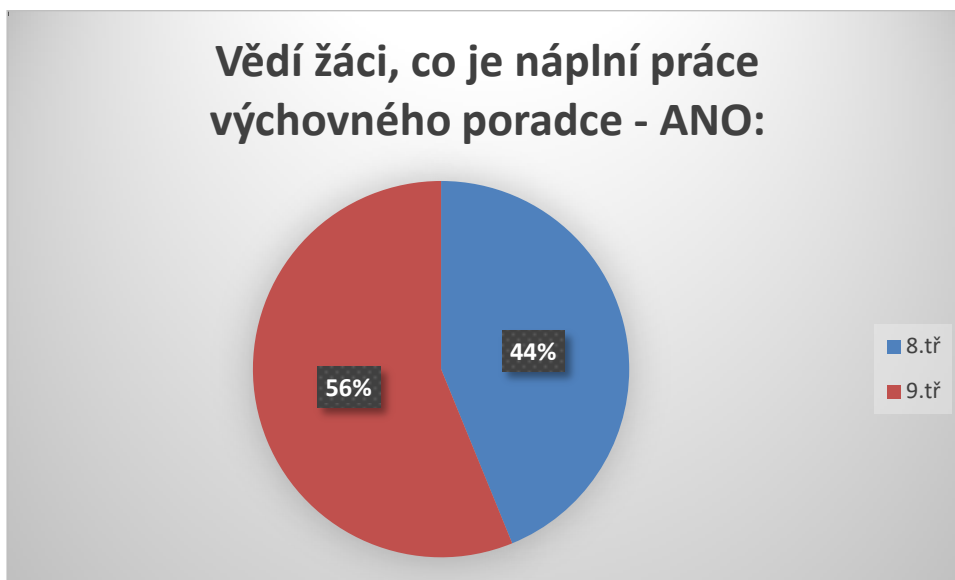
všechny ZŠ 9. ročníky		
Celkový počet	odpověď ANO	odpověď NE
78	60	18

V osmých třídách už se v odpovědích více projevila záporná odpověď, že žáci nevědí, co je vlastně náplní práce výchovného poradce. Nemají tolik potřebu se s ním setkat a neví, s čím vším za ním mohou přijít. Ti, co zvolili odpověď ano, uvedli, že náplní práce, je pomoc při výběru střední školy a pomoc žákům, kteří mají ve třídách asistenta pedagoga.

Tabulka 6:Vědí žáci z 8. tříd, co je náplní práce výchovného poradce

všechny ZŠ 8. ročníky		
Celkový počet	odpověď ANO	odpověď NE
135	81	54

Graf 3: Znázornění porovnání tříd ZŠ Aš

Moje hypotéza, že žáci nemají dostatek informací ohledně kompetencí výchovného poradce, byla jen z části správná. Ukázalo se, že žáci devátých tříd mají sice dostatek informací ohledně náplně práce výchovného poradce, ale sami stejně nejvíce využívají služeb pouze ohledně kariérového poradenství.

Hypotéza č. 3.: Soudím, že žáci ze ZŠ Aš řeší krizové situace s třídním učitelem častěji než s výchovným poradcem.

Tuto hypotézu jsem se snažila vyřešit výzkumnou otázkou v dotazníku: Zda upřednostňují žáci pomoc třídního učitele před asistencí výchovného poradce. S třídním učitelem řeší žáci většinou veškeré své záležitosti, problémy a rozhodnutí týkají se školy. Mají k němu vztah úplně jiný než k výchovnému poradci, se kterým nejsou tak často v kontaktu.

Tabulka 7: Žáci z 9. tříd upřednostňují třídního učitele před výchovným poradcem

všechny ZŠ 9. ročníky		
Celkový počet	odpověď ANO	odpověď NE
78	24	54

Z výsledků, které jsou zaznamenány v tabulce, je patrné, že většina žáků z devátých tříd neupřednostňuje pomoc třídního učitele před pomocí výchovného poradce. Tento závěr je rozdílný oproti výsledkům z osmé třídy, kde sice žáci také volí pomoc třídního učitele více než pomoc od výchovného poradce, ale už ne s tak velkým rozdílem jako je to u výsledků v devátých třídách. viz. Tabulka č. 8.

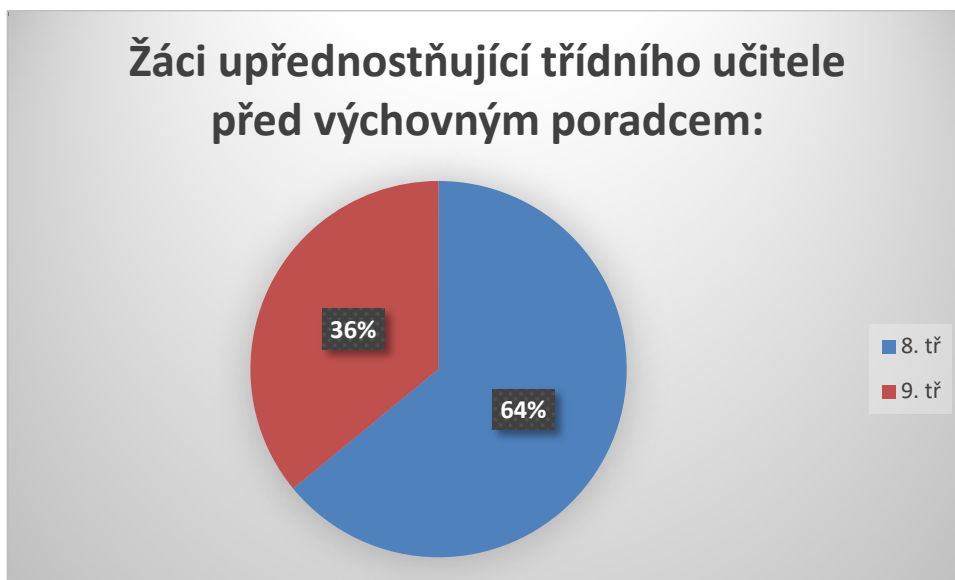
Tabulka 8: Žáci z 8. tříd upřednostňují třídního učitele před výchovným poradcem

všechny ZŠ 8. ročníky		
Celkový počet	odpověď ANO	odpověď NE
135	74	61

Z tabulky výše uvedené, je vidět daleko větší rozdíl než v tabulce s výsledky od devátých tříd. U žáků v osmých třídách je to skoro vyrovnané, ale i tak převažuje část, kde řeší krizové situace raději s třídním učitelem než s výchovným poradcem. Podle vyjádření některých jedinců mají s třídním učitelem bližší vztah než s rodiči, tudíž mu věří více než výchovnému poradci, kterému se ne všichni chtějí svěřit.

Zde uvádím graf, který znázorňuje kladné odpovědi žáků z osmých a devátých tříd na výše uvedené tabulky č. 7 a č. 8:

Graf 4: Srovnání tříd upřednostňujících třídního učitele před výchovným poradcem

Z výše uvedeného grafu je patrné, že žáci osmých tříd upřednostňují více pomoc třídního učitele před pomocí výchovného poradce.

Další výzkumná otázka se týkala, zda žáci ze ZŠ v Aši, považují práci výchovného asistenta na škole za přínosnou. Výzkum potvrdil mou domněnku. Pokud mají žáci dostatek informací ohledně výchovného poradce, tak jim jeho práce přijde pro školu přínosná. Bohužel veškeré informace, které mají, se týkají výhradně kariéřního poradenství či jeho asistence na svolané výchovné komisi.

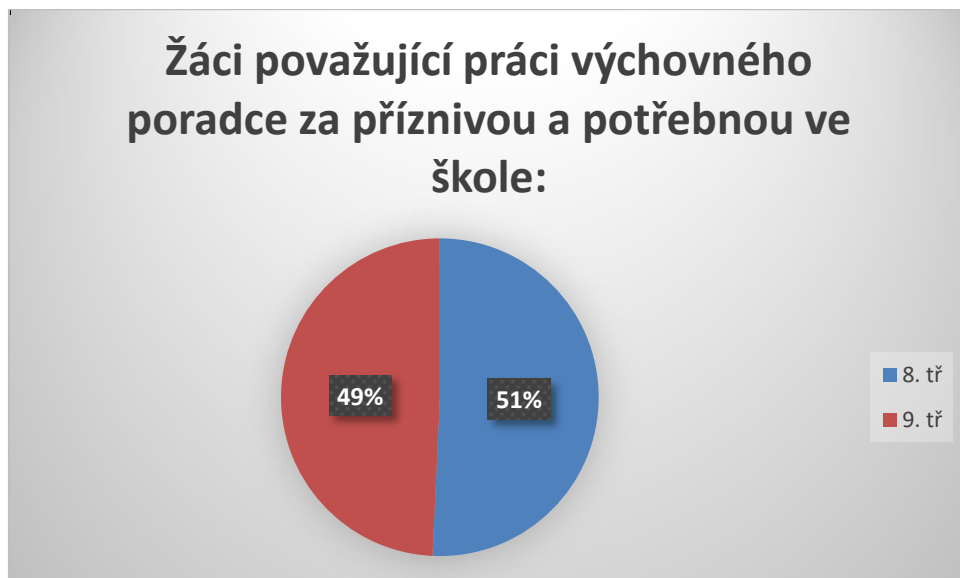
Tabulka 9: Žáci z 9. tříd považují práci výchovného poradce za přínosnou

všechny ZŠ 9. ročníky		
Celkový počet	odpověď ANO	odpověď NE
78	50	28

Tabulka 10: Žáci z 8. tříd považují práci výchovného poradce za přínosnou

všechny ZŠ 8. ročníky		
Celkový počet	odpověď ANO	odpověď NE
135	89	46

Graf 5: Poměr kladných odpovědí žáků 8. a 9. tříd na působení výchovného poradce ve škole

Odpovědi se na tuto otázku u žáků téměř shodují. Tento poznatek se odvíjí od všeobecného užívání služeb výchovného poradce viz. tabulka 1–4. Pocit potřebnosti výchovného poradce na škole je téměř vyrovnán.

Další výzkumná otázka se týkala rozdílného pohledu mezi osmými a devátými třídami na služby výchovného poradce. Tyto rozdílné vhledy na situaci jsem řešila současně s každou výzkumnou otázkou. Odpovědi nebyly v každé otázce zcela jednoznačné, co se týče procentuálního výměru odpovědí zvláště osmých a devátých tříd. V převažujícím počtu kladných odpovědí se tyto dva ročníky střídaly.

Nejmarkantnější rozdíl jsem objevila v otázce využití výchovného poradce. Kdy se s výchovným poradcem radila většina dotázaných z devátých tříd, na rozdíl od zkušeností osmých tříd. Podrobněji se vyhodnocení věnuji v závěru mé bakalářské práce.

ZÁVĚR

Na závěr bych chtěla shrnout poznatky z teoretické a praktické části mé bakalářské práce. V průběhu jsem konzultovala problematiku speciálně pedagogických problémů výchovného procesu s mnoha pedagogy a odborníky ze školských poradenských pracovišť. Písemné knižní zdroje jsem obohatila o zdroje internetové, především o legislativní prameny.

Teoretická část poukazuje na vhodnost přítomnosti speciálního pedagoga, který by byl nápomocen všem pedagogům ve škole z důvodu integrace a inkluze v základních školách. Z vlastní zkušenosti vím, že bychom tuto pomoc uvítali. Byli bychom tak více informováni o možnostech spolupráce s PPP, SPC, SVP při inkluzivním vzdělávání žáků.

V této části jsem se rovněž věnovala legislativě upravující výchovné poradenství. Podle mého názoru není orientace na stránkách MŠMT dostatečně přehledná. V tomto ohledu mi dostatečně byla nápomocná stránka *Zákony pro lidi*.

Než jsem dostala výsledky zpět do ruky, myslela jsem si, že více využívají služby výchovného poradce žáci z devátých tříd, jak už jsem výše zmiňovala, právě kvůli volbě budoucího povolání, kvůli radě ohledně budoucí školy, aj.

Tento předpoklad nám měly potvrdit, nebo vyvrátit hypotézy č. 1 a 2. Hypotéza č. 1 se zaměřuje na to, zda žáci alespoň jednou do roka, nebo opakovaně využívají služeb výchovného poradce. Potvrdilo se mi, že žáci z devátých tříd využili služeb výchovného poradce pouze jednou. Žáci osmých tříd využívají vícekrát služeb výchovného poradce v průběhu roku, ale využívá je málo z nich. Žáci z devátých tříd tak spolupracují nárazově, ale ve větším počtu, kvůli kariéernímu poradenství.

Pracuji jako učitelka předmětu - *Výchova k občanství* v deváté třídě. Ze začátku školního roku řešíme volbu povolání, další možnosti studia po dokončení základní školy, přijímací řízení aj. Žáci si s volbou povolání nevědí rady a mělo by jim být více zdůrazňováno, že jim s rozhodnutím může být nápomocný právě výchovný poradce. Domnívám se, že je služeb výchovného poradce málo využíváno v osmých třídách a

nižších ročnících. V deváté třídě je to 76% z celkového počtu dotázaných a z osmé třídy je to pouhých 24%.

V Hypotéze č. 2 předpokládám, že žáci ze základních škol v Aši nemají dostatek informací ohledně kompetencí výchovného poradce, proto jeho služby nevyužívají v jiné než kariérní sféře. Tento předpoklad se nám potvrdil společně s předchozí hypotézou. Žáci uvádí jako hlavní náplň výchovného poradce asistenci při volbě povolání. Pouze dva dotazovaní žáci z devátých tříd uvedli jinou náplň práce, než je kariérní poradenství. A tím je účast výchovného poradce při výchovných komisích. Kladných odpovědí bylo v tomto ročníku 56% z celkového počtu dotázaných. O něco méně, 44% žáků osmých tříd, je si vědomo možnosti asistence při volbě povolání, s jinou formou jeho práce se nesetkali.

Učitelé předmětů výchovy k občanství a třídní učitelé by měli více informovat žáky a rodiče o konzultačních hodinách a službách výchovného poradce.

V hypotéze č. 3.: Soudím, že žáci ze ZŠ Aš řeší krizové situace s třídním učitelem častěji než s výchovným poradcem, vyšly zajímavé závěry. Jsou proměnlivé podle vztahu třídy s třídním učitelem. Pokud žáci nemají důvěru a kladný vztah k třídnímu učiteli, vyhledávají odbornou radu, zákrok a řešení u výchovného poradce. Tento závěr připisujeme velice rozdílným výsledkům v tak věkově málo odlišných skupinách. Názor skupin se liší o celých 28%, můžeme ho tudíž považovat za proměnlivý jev.

Ke konci výzkumu uvádím, zda žáci považují pozici výchovného poradce za nezbytnou. Žáci z osmých a devátých tříd se v potřebnosti výchovného poradce na škole téměř shodují s dvoutřetinovou převahou nad žáky, kteří smysl v jeho práci nenalézají. Tento fakt může být ovlivněný neinformovaností žáků ohledně pracovní náplně výchovného poradce.

Po proškolení žáků by bylo jistě zajímavé opětovné dotázání se v této problematice. Domníváme se, že by se náhled na pracovní náplň výchovného poradce zlepšil a on by tak došel k větší oblíbenosti, vytíženosti a všeobecnému uznání ze stran pedagogů, žáků a rodičů.

Výsledky mého šetření byly doručeny ředitelům Ašských základních škol. Ředitelé/ředitelky se zamýšlejí, jak více osvětlit žákům a rodičům vše, s čím by jim mohl být výchovný poradce nápomocen.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

BROŽOVÁ, Dana. *Poradenská podpora a možnosti edukace žáků s poruchami učení v širším smyslu*. Brno: Masarykova univerzita, 2010. ISBN 978-80-210-5329-8

GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. 2., rozš. české vyd. Přeložil Vladimír JŮVA, přeložil Vendula HLAVATÁ. Brno: Paido, 2010. ISBN 978-80-7315-185-0

JESENSKÝ, Ján. *Kontrapunkty integrace zdravotně postižených*. Praha: Karolinum, 1995. Folia paedagogica specialis. ISBN 80-7184-030-0

KNOTOVÁ, Dana. *Školní poradenství*. Praha: Grada, 2014. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4502-2

LECHTA, Viktor, ed. *Základy inkluzivní pedagogiky: dítě s postižením, narušením a ohrožením ve škole*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-679-7

MERTIN, Václav a Lenka KREJČOVÁ. *Výchovné poradenství*. 2., přeprac. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. ISBN 978-80-7478-356-2

MICHALÍK, J: *Školská integrace dětí s postižením v České a Slovenské republice (srovnání základních právních institutů)* In: *Dieťa v ohrození XI. Sborník konferencie Zdravotný, sociálny a psychický stav dětí a mládeže: Status quo a perspektívy*, VUDPAP Bratislava, 2004, ISBN:80-967423-5-3

OSLADILOVÁ, D. *Úvod do školního psychologického poradenství*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 1986. ISBN neuvedeno

PROCHÁZKA, Roman. *Teorie a praxe poradenské psychologie*. Praha: Grada, 2014. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4451-3

PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 6. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-647-6

SLOWÍK, Josef. *Speciální pedagogika*. Praha: Grada, 2007. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-1733-3

TYŠER, Jiří. *Školní metodik prevence: soubor materiálů*. Most: Hněvín, 2006. ISBN 80-86654-17-6

UZLOVÁ, Iva. *Asistence lidem s postižením a znevýhodněním: praktický průvodce pro osobní a pedagogické asistenty*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-807-3677-640

Seznam použitých internetových zdrojů

317/2005 Sb. Vyhláška o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedago.... Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © [cit. 21. 03. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-317>

72_2005Sb.pdf, MŠMT ČR. MŠMT ČR [online]. Copyright ©2013 [cit. 10. 05. 2017]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/39021?highlightWords=72%2F2005>

Jana Šperlová, DiS.: Město Aš. Město Aš: Titulní stránka [online]. [cit. 20. 04. 2017]. Dostupné z: <http://muas.cz/jana-sperlova-dis/o-40931>

Kdo je osobní asistent? | Spokojené děti. Spokojené děti | Spokojené děti [online]. Copyright © 2017 Spokojené děti [cit. 25. 05. 2017]. Dostupné z: <http://www.spokojenedeti.cz/zivot-s-postizenym-ditetem/kdo-je-osobni-asistent>

Kvalifikační předpoklady | Portál pro školní asistenty a asistenty pedagogů. Aktuality | Portál pro školní asistenty a asistenty pedagogů [online]. Copyright © Nová škola, o.p.s. 2013 [cit. 25. 05. 2017]. Dostupné z: <http://www.asistentpedagoga.cz/kvalifikacni-predpoklady>

Kvantitativní a kvalitativní výzkum (srovnání) – WikiKnihovna. [online]. [cit. 1. 03. 2017]. Dostupné z:

[http://wiki.knihovna.cz/index.php/Kvantitativn%C3%AD_a_kvalitativn%C3%AD_v%C3%BDzkum_\(srovn%C3%A1n%C3%AD\)](http://wiki.knihovna.cz/index.php/Kvantitativn%C3%AD_a_kvalitativn%C3%AD_v%C3%BDzkum_(srovn%C3%A1n%C3%AD))

Legislativní rámec vzdělávání žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami - Šance Dětem. Informační portál - Šance Dětem [online]. Copyright © Nadace Sirius [cit. 25. 05. 2017]. Dostupné z: <http://www.sancedetem.cz/cs/hledam-pomoc/deti-se-zdravotnim-postizenim/vzdelavani-deti-se-specialnimi-potrebami/vzdelavani-deti-se-zrakovym-postizenim/legislativni-ramec-vzdelavani-zaku-a-studentu-se-specialnimi-vzdelavacimi-potrebami.shtml>

MPSV.CZ: Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením. [online]. [cit. 8. 03. 2017]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/28419>

Novela zákona o pedagogických pracovnících, MŠMT ČR. MŠMT ČR [online]. Copyright ©2013 [cit. 12. 05. 2017]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty-3/novela-zakona-o-pedagogickych-pracovnicich>

Vyhláška č. 147/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, MŠMT ČR. MŠMT ČR [online]. Copyright ©2013 [cit. 1. 05. 2017]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty/vyhlaska-c-147-2011-sb-kterou-se-meni-vyhlaska-c-73-2005-sb>

Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, MŠMT ČR. MŠMT ČR [online]. Copyright ©2013 [cit. 12. 01. 2017]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty-3/vyhlaska-c-27-2016-sb-o-vzdelavani-zaku-se-specialnimi>

Wikipedia.org. Dostupné z: Aš – Wikipedie. [online]. [cit. 2. 05. 2017]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/A%C5%A1>

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), MŠMT ČR. MŠMT ČR [online]. Copyright ©2013 [cit. 12.05.2017]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty-3/zakon-c-561-2004-sb-o-predskolnim-zakladnim-strednim-vyssim>

Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. [cit. 8. 04. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-317#cast1>

Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. [cit. 9. 04. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-563#cast1>

SEZNAM ZKRATEK

ČR – Česká republika

IVP – Individuální vzdělávací plán

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

OSN – Organizace Spojených Národů

OSPOD – Orgán sociálně právní ochrany dětí

PPP – Pedagogicko psychologická poradna

SPC – Speciálně pedagogické centrum

SVP – Středisko výchovné péče

ŠVP – Školní vzdělávací program

ZŠ – Základní škola

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Seznam tabulek

Tabulka 1: Využili někdy služeb výchovného poradce žáci 9. třídy	48
Tabulka 2: Využili někdy služby výchovného poradce žáci z 8. třídy	48
Tabulka 3: Využívají žáci z 9. tříd služby výchovného poradce několikrát do roka.....	49
Tabulka 4: Využívají žáci z 8. tříd služby výchovného poradce několikrát do roka.....	50
Tabulka 5: Vědí žáci z 9. tříd, co je náplní práce výchovného poradce	51
Tabulka 6: Vědí žáci z 8. tříd, co je náplní práce výchovného poradce	51
Tabulka 7: Žáci z 9. tříd upřednostňují třídního učitele před výchovným poradcem.....	53
Tabulka 8: Žáci z 8. tříd upřednostňují třídního učitele před výchovným poradcem.....	53
Tabulka 9: Žáci z 9. tříd považují práci výchovného poradce za přínosnou	54
Tabulka 10: Žáci z 8. tříd považují práci výchovného poradce za přínosnou	54

Seznam grafů

Graf 1: Využití služeb výchovného poradce v porovnání tříd.....	49
Graf 2: Využití služeb výchovného poradce žáky několikrát do roka.....	50
Graf 3: Znázornění porovnání tříd ZŠ Aš.....	52
Graf 4: Srovnání tříd upřednostňujících třídního učitele před výchovným poradcem ...	54
Graf 5: Poměr kladných odpovědí žáků 8. a 9. tříd na působení výchovného poradce ve škole	55

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A - Dotazník	I
----------------------------	---

Příloha A - Dotazník

Vážený studente,

Jsem studentkou Univerzity Jana Amose Komenského v Praze, kde studuji obor Speciální pedagogika pro vychovatele. Ráda bych Vás požádala o vyplnění tohoto dotazníku, který je součástí mé bakalářské práce s názvem Řešení speciálně pedagogických problémů výchovného procesu na školách ve světle společného vzdělávání. Informace získané tímto anonymním dotazníkem budou použity pouze pro zpracování výzkumné části bakalářské práce.

Předem děkuji za Váš čas a ochotu při vyplňování dotazníku.

Kristýna Hlináková

- Uveďte pohlaví
  - a. Muž
  - b. Žena

- Třída
  - a. 8. třída
  - b. 9. třída

- Znáte výchovného poradce na škole? Uveďte případně jeho jméno.
  - a. Ano .....
  - b. Ne

- Využil/a jste někdy jeho služeb? Pokud ano při jaké příležitosti.
  - a. Ano
.....
.....
.....
  - b. Ne

- Byla Vám rada výchovného poradce k užítku?
  - a. Ano
  - b. Ne

- Víte co je náplní práce výchovného poradce - uveďte?
  - a. Ano.....
.....
  - b. Ne

- Využíváte služeb výchovného poradce?
  - a. ano
  - b. ne

- Upřednostňujete pomoc třídního učitele před výchovným poradcem?
  - a. Ano
  - b. Ne

- Považujete práci výchovného poradce za potřebnou a nezbytnou na škole?
  - a. Ano
  - b. Ne

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Kristýna Hlináková

Obor: Speciální pedagogika - vychovatelství

Forma studia: Kombinované

Název práce: Řešení speciálně pedagogických problémů výchovného procesu na školách ve světle společného vzdělávání

Rok: 2017

Počet stran textu bez příloh: 48

Celkový počet stran příloh: 2

Počet titulů českých použitých zdrojů: 13

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 0

Počet internetových zdrojů: 15

Vedoucí práce: PhDr. Zdeněk Moucha, CSc.